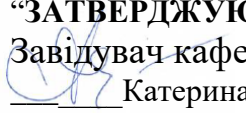

Бердянський державний педагогічний університет

Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Катерина ПЕТРОВСЬКА

“01” вересня_2020року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інклюзивне середовище закладів освіти

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Освітньо-професійна програма: «Соціальна педагогіка»

Додаткова спеціалізація: Практична психологія,

Управління соціальними закладами

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Бердянськ – 2020 рік

Робоча програма «Інклюзивне середовище закладів освіти»
для здобувачів II (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна
робота.

Освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка»

Розробники: Наталя ЗАХАРОВА, доцент кафедри соціальної роботи та
інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми
«Соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та
інклюзивної освіти

від «01» вересня 2020 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальної роботи
та інклюзивної освіти

Катерина ПЕТРОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна педагогіка»

Ольга ГУРЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 Соціальна робота (шифр і назва)	<i>за вибором</i>	
	<u>Напрямок підготовки</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 231 Соціальна робота	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 8		6-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		11-й	11-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		84 год.	110 год.
Індивідуальні завдання: 5 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36/84 (30%/70%)

для заочної форми навчання – 10/110 (10% /90%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Інклюзивне середовище закладів освіти” є: оволодіння теоретико-методологічними, нормативно-правовими, організаційно-методичними основами проектування і функціонування інклюзивного середовища закладу освіти; формування готовності магістра до професійної діяльності, партнерської взаємодії з гетерогенними групами в інклюзивному освітньому просторі; професійно-особистісний розвиток фахівця.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Інклюзивне середовище закладів освіти” є: формування у майбутніх фахівців когнітивного, операційного, мотиваційного, технологічного компонентів готовності до роботи з гетерогенними групами і організаціями; оволодіння технологіями проектування, створення і функціонування інклюзивного освітнього середовища освітніх закладів різних рівнів; здійснення моніторингу розвитку інклюзивного простору; прийняття професійних рішень з проблем педагогіки і менеджменту багатоманітності; формування умінь створювати оптимальні умови для соціалізації молодого покоління та розв’язувати різні психолого-педагогічні проблеми, детерміновані соціальними трансформаціями сучасного суспільства.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції*	Результати навчання
1.	ЗК-2	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;	ПР-1 Розв’язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог.
2.	ФК-7	Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.	ПР-10 Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

* На кожен дисципліну обсягом до 5 кредитів ЕКТС обирають 2-3 компетентності з освітньо-професійної програми (профілю програми), обсягом до 10 кредитів – 3-4 компетентності, але не більше 4.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Соціальна ексклюзія як актуальна проблема в інклюзивному закладі.

Соціальна ексклюзія як процес виключення з суспільного функціонування. Сучасні підходи до поняття соціального відчуження: французький, англосаксонський. Європейські законодавчі акти в сфері соціальної ексклюзії. Соціальна ексклюзія в закладі освіти інклюзивної орієнтації. Актуальність, мета профілактики ексклюзії. Соціально-педагогічна діагностика ексклюзії; аналіз ситуації. Модель соціально-педагогічної профілактики ексклюзії. в освітньому середовищі; ефективність профілактики.

Тема 2. Модель інклюзивної освіти як оптимум європейських та вітчизняних традицій.

Інклюзивна освіта в Європі: досвід та проблеми. Європейський простір освіти: рівень доступності для всіх. Студії європейських принципів та цінностей в сфері інклюзії. Толерантність як риса сучасного європейського суспільства. Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти. Шляхи, умови оптимізації інклюзивної освіти. Принципи універсального дизайну закладу інклюзивного спрямування.

Тема 3. Соціальна інтеграція осіб-інклюзантів.

Освітній простір, освітнє середовище, реалізація інклюзивної освіти. Інклюзивний освітній простір закладу освіти. Специфіка дорожніх мап закладів освіти: закладу дошкільної освіти; закладу загальної середньої освіти; закладу вищої освіти.

Умови забезпечення доступності інклюзивної освіти. Праймінг як форма ранньої підтримки осіб з особливими освітніми потребами: служба раннього втручання, консультативний центр, центр ігрової підтримки розвитку, лекотека. Створення підготовчих курсів для абітурієнтів з особливими потребами; адаптація до освітнього процесу; організація літнього оздоровчого відпочинку в інклюзивних умовах. Превентивна, консультативна, інформаційна підтримка.

Тема 4. Актуальні проблеми розвитку інклюзивного середовища.

Макро-фактори перетворення освітнього простору. Формування наступності в системі закладів освіти. Реалізація принципу life-long learning - навчання завдовжки в життя. Організація освітнього процесу і педагогічної взаємодії з гетерогенними групами.

Організація науково-методичного супроводу системи інклюзивної освіти. Моделі, принципи організації психолого-педагогічного супроводу. Поняття корпоративної культури. Модерація, супервізія як форми керівництва спілкуванням. Підготовка модераторів.

Тема 5. Професійна підготовка педагога до роботи в умовах переходу до інклюзивної освіти.

Моральні аспекти підготовки педагогів до роботи. Методична підготовка педагогів до роботи в гетерогенному середовищі. Організація багаторівневої системи інклюзивних практик (заклад дошкільної освіти, заклад загальної середньої освіти та вищої).

Кваліфікаційні вимоги до тьютора (асистента вчителя, асистента дитини) в українських правових актах. Система тьюторства (асистент) в інклюзивному освітньому середовищі; модель діяльності тьютора. Додаткові компетенції педагога закладу інклюзивної освіти.

Тема 6. Технології формування професійно-комунікативної культури педагога.

Технології навчання, педагогічні технології навчання. Педагогічні майстерні, прийоми організації педагогічної майстерні. Ефективність педагогічних майстерень у формуванні професійних компетенцій педагога інклюзивного закладу.

Сучасні технології професійного навчання: навчальний діалог, професійно-імітаційна гра, персонофіційований тренінг, технологія вітагенного навчання. Інформаційні та комунікативні технології. Дистанційне навчання, мультимедіа технології, розробка мультимедійних ресурсів.

Тема 7. Сутність і технологія педагогічного проектування.

Педагогічне проектування як наукове явище. Рівні, джерела педагогічного проектування. Прогнозування як компонент педагогічного проектування. Проектування безбар'єрного середовища закладу освіти. Прогнозування ризиків освітнього середовища. Психологічна

безпека в інклюзивному просторі. Ризики, способи мінімізації ризиків, критерії психологічної безпеки.

Моніторинг якості інклюзивної освітньої діяльності. Формування нормативно-правової бази оцінки якості інклюзивної освіти. Критерії оцінки якості інклюзивних послуг.

Тема 8. Організація мережевої взаємодії інклюзивної практики.

Модель мережевої взаємодії освітніх установ. Співпраця і конструктивна взаємодія з педагогічними і соціальними партнерами. Система комплексної взаємодії. Принципи взаємодії.

Стратегічний план розвитку інклюзивної освіти. Концептуальні засади концентрації ресурсів. Поліфункціональність інклюзивно-ресурсних центрів. Програми, проекти «доступної освіти». Проекти, конкурси, контракти, гранти як форми взаємодії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
	120	18	18			94	120	6	4			110
Модуль 1												
Тема 1. Соціальна ексклюзія як актуальна проблема в інклюзивному закладі.												
Тема. Теоретичні основи соціальної ексклюзії.	7	2	-	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема . Превенція соціальної ексклюзії в закладах освіти.	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 1	15	2	2	-	-	11	15	-	-	-	-	15
Тема 2. Модель інклюзивної освіти як оптимум європейських та вітчизняних традицій.												
Тема. Інклюзивна освіта в Європі: досвід та проблеми.	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема. Інклюзія в сучасному освітньому просторі	8	2	-	-	-	6	8	2	-	-	-	6
Разом за темою 2	15	4	2	-	-	9	15	2	-	-	-	13
Тема 3. Соціальна інтеграція осіб-інклюзантів.												

Тема. Модель інклюзивного освітнього простору.	7	2	2	-	-	3	7	2	2	-	-	3
Тема . Форми підтримки інклюзивного освітнього простору.	8	2	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 3	15	4	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
Тема 4. Актуальні проблеми розвитку інклюзивного середовища.												
Тема. Розвиток соціально-стійкого простору неперервної інклюзивної освіти.	7	-	2	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема. Науково-методичний супровід персоналу інклюзивного закладу.	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 4	15	2	2	-	-	11	15	-	-	-	-	15
Тема 5. Професійна підготовка педагога до роботи в умовах переходу до інклюзивної освіти.												
Тема. Формування професійних якостей майбутніх педагогів.	7	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7
Тема. Тьютор інклюзивного освітнього закладу.	8	2	2	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Разом за темою 5	15	2	2	-	-	11	15	2	-	-	-	13
Тема 6. Технології формування професійно-комунікативної культури педагога.												
Тема. Педагогічні технології навчання.	7	-	2	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема. Інтерактивні техно-	8	2	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6

логії як спосіб сучасної педагогічної взаємодії.												
Разом за темою 6	15	2	4	-	-	9	15	-	2	-	-	13
Тема 7. Сутність і технологія педагогічного проектування.												
Тема. Педагогічне проектування.	7	2	-	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема. Функція моніторингу якості інклюзивних послуг.	8	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 7	15	2	-	-	-	13	15	-	-	-	-	15
Тема 8. Організація мережевої взаємодії інклюзивної практики.												
Тема. Конструктивна взаємодія як чинник успіху інклюзивної освіти.	7	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7
Тема. Ресурсне забезпечення інклюзивного освітнього простору	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 8	15	-	2	-	-	13	15	-	-	-	-	15
Усього годин	120	18	18			84	120	6	4			110
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назви тем	Кількість год.д/з
1	2	3
Тема 1. Соціальна ексклюзія як актуальна проблема в інклюзивному закладі.		
1.	Теоретичні основи соціальної ексклюзії. Теоретичні основи соціальної ексклюзії. Європейська концепція соціальної ексклюзії як міжнародний правовий документ. Ексклюзія в контексті сучасних підходів.	2/-
2.	Профілактика соціальної ексклюзії в закладах освіти. Соціальна ексклюзія як процес виключення із суспільного функціонування.	-/-

	Актуальність профілактики ексклюзії; мета. Модель соціальної профілактики ексклюзії в освітньому середовищі (авторська).	
Тема 2. Модель інклюзивної освіти як оптимум європейських та вітчизняних традицій.		
1.	Інклюзивна освіта в Європі: досвід та проблеми. Європейський простір освіти: рівень доступності для всіх. Студії європейських принципів та цінностей в сфері інклюзії. Толерантність як риса сучасного європейського суспільства.	2/-
2.	Інклюзія в сучасному освітньому просторі Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти. Шляхи, умови оптимізації інклюзивної освіти. Принципи універсального дизайну закладу інклюзивного спрямування.	2/2
Тема 3. Соціальна інтеграція осіб-інклюзантів.		
1.	Модель інклюзивного освітнього простору. Освітній ландшафт як умова сучасної організації інклюзивної освіти. Безбар'єрне середовище закладу освіти. Умови розвитку інклюзивного освітнього ландшафту (на прикладі закладів 3 рівнів: закладу дошкільної, середньої, вищої освіти).	2/2
2.	Форми підтримки інклюзивного освітнього простору. Умови забезпечення доступності інклюзивної освіти. Праймінг як форма ранньої підтримки осіб з особливими освітніми потребами. Різноманітність форм праймінгу.	2/-
Тема 4. Актуальні проблеми розвитку інклюзивного середовища		
1.	Розвиток соціально-стійкого простору неперервної інклюзивної освіти. Макро-фактори інклюзивного освітнього простору; наступність в системі освіти. Педагогічна взаємодія з гетерогенними групами. Реалізація принципу life-long learning - навчання завдовжки в життя.	-/-
2.	Науково-методичний супровід персоналу інклюзивного закладу. Види управлінського консультування: модерація, супервізія. Технологія модерації в соціальній роботі: дидактична мета; алгоритм. Зміст діяльності супервізора-консультанта.	2/-
Тема 5. Професійна підготовка педагога до роботи в умовах переходу до інклюзивної освіти.		
1.	Формування професійних якостей майбутніх педагогів. Педагог у сфері багатоманітності Моральна підготовка педагога до роботи в гетерогенному середовищі. Методична підготовка до роботи в інклюзивному закладі.	-/-
2.	Тьютор інклюзивного освітнього закладу. Кваліфікаційні вимоги до тьютора (асистента) в українському законодавстві. Модель тьютора, який працює з дитиною аутистом (приклад).	2/2
Тема 6. Технології формування професійно-комунікативної культури педагога.		
1.	Педагогічні технології навчання. Сучасні технології професійного навчання. Продуктивні педагогічні технології: навчальний діалог, професійно-імітаційна гра, персонофіційований тренінг, технологія вітагенного	-/-

	навчання. Прийоми організації педагогічної майстерні.	
2.	Інтерактивні технології як спосіб сучасної педагогічної взаємодії. Інформаційні та комунікативні технології. Дистанційні технології навчання. Мультимедійні освітні ресурси.	2/-
Тема 7. Сутність і технологія педагогічного проектування.		
1.	Педагогічне проектування як наукове явище. Проектування безбар'єрного середовища закладу освіти. Психологічна безпека в інклюзивному просторі. Ризики, способи мінімізації ризиків, критерії психологічної безпеки.	2/-
2.	Функція моніторингу якості інклюзивних послуг. Моніторинг якості інклюзивної освітньої діяльності. Формування нормативно-правової бази оцінки якості інклюзивної освіти. Критерії оцінки якості інклюзивних послуг.	-/-
Тема 8. Організація мережевої взаємодії інклюзивної практики.		
1.	Конструктивна взаємодія як чинник успіху інклюзивної освіти. Модель мережевої взаємодії освітніх установ. Співпраця і конструктивна взаємодія з педагогічними і соціальними партнерами. Партнерська модель підтримки інклюзії: сім'я – заклад освіти – соціум.	-/-
2.	Ресурсне забезпечення інклюзивного освітнього простору. Стратегічний план розвитку інклюзивної освіти. Концептуальні засади концентрації ресурсів. Поліфункціональність інклюзивно-ресурсних центрів. Програми, проекти «доступної освіти».	/-
	Усього:	18/6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назви тем	Кількість год.д/з
1	2	3
Тема 1. Соціальна ексклюзія як актуальна проблема в інклюзивному закладі.		
1.	Теоретичні основи соціальної ексклюзії. Категорія соціальної ексклюзії в педагогічній практиці. Міжнародні документи з проблеми ексклюзії. Причини ексклюзії; соціальні групи потенційних ексклюзантів.	-/-
2.	Превенція соціальної ексклюзії в закладах освіти. Місце та роль превенції в педагогічній практиці. Шляхи подолання соціальної ексклюзії. Аналіз авторської моделі профілактики.	2/-
Тема 2. Модель інклюзивної освіти як оптимум європейських та вітчизняних традицій.		
1.	Інклюзивна освіта в Європі: досвід та проблеми (круглий стіл). Європейський простір освіти: рівень доступності для всіх. Студії європейських принципів та цінностей в сфері інклюзії. Толерантність як риса сучасного європейського суспільства.	2/-

2.	Інклюзія в сучасному освітньому просторі (дискусія). Інклюзія як актуальна суспільна проблема. Міжнародний та вітчизняний досвід розвитку інклюзивної освіти. Інтеграція або сегрегація? Інклюзія: за чи проти?	-/-
Тема 3. Соціальна інтеграція осіб-інклюзантів.		
1.	Модель інклюзивного освітнього простору. Модель інклюзивного освітнього простору в законодавстві України 2012 – 2017 р.р. Безбар'єрне середовище закладів освіти: компоненти. Дорожні карти розвитку інклюзивного освітнього простору.	2/2
2.	Форми підтримки інклюзивного освітнього простору. Праймінг як форма первинної підготовки дітей до відвідування закладу освіти. Характеристика форм праймінгу.	2/-
Тема 4. Актуальні проблеми розвитку інклюзивного середовища		
	Розвиток соціально-стійкого простору неперервної інклюзивної освіти. Характеристика неперервного простору інклюзивної освіти. Наступність в системі інклюзивної освіти. Організація педагогічної взаємодії з гетерогенними групами.	2/-
	Науково-методичний супровід персоналу інклюзивного закладу. Технологія модерації в соціальній роботі: дидактична мета; алгоритм. Зміст діяльності супервізора-консультанта.	-/-
Тема 5. Професійна підготовка педагога до роботи в умовах переходу до інклюзивної освіти.		
	Формування професійних якостей майбутніх педагогів. Суспільно-політичний аспект проблеми багатоманітності й гетерогенності. Актуальність менеджменту багатоманітності в умовах глобалізації. Підходи в практиці менеджменту багатоманітності: антидискримінаційний, прагматичний, навчальний.	-/-
	Тьютор інклюзивного освітнього закладу. Кваліфікаційні вимоги до тьютора (асистента) в українському законодавстві. Зміст, методи, форми організації соціального супроводу дитини. Додаткові компетенції тьютора (асистента).	2/-
Тема 6. Технології формування професійно-комунікативної культури педагога.		

	<i>Педагогічні технології навчання.</i> Актуальність впровадження педагогічних технологій в інклюзивний процес. Характеристика технологій навчального діалогу, професійно-імітаційних ігор, модерації, персоніфікований тренінг, технологія вітагенного навчання. Прийоми організації педагогічної майстерні.	2/-
	<i>Інтерактивні технології як спосіб сучасної педагогічної взаємодії.</i> Роль інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) в інклюзивній освіті. Організація дистанційного навчання. Використання мультимедіа технологій.	2/2
Тема 7. Сутність і технологія педагогічного проектування.		
	<i>Педагогічне проектування.</i> Прогнозування як компонент педагогічного проектування. Безбар'єрне середовище інклюзивного освітнього закладу. Ризики, способи мінімізації ризиків, критерії психологічної безпеки.	-/-
	<i>Функція моніторингу якості інклюзивних послуг.</i> Методологія моніторингу безбар'єрного середовища. Нормативно-правова база оцінки якості інклюзивної освіти. Підходи до оцінки якості інклюзивних послуг.	-/-
Тема 8. Організація мережевої взаємодії інклюзивної практики.		
	<i>Конструктивна взаємодія як чинник успіху інклюзивної освіти.</i> Роль мережевої взаємодії в розвитку системи інклюзивної освіти. Співпраця і конструктивна взаємодія з педагогічними і соціальними партнерами. Система комплексної взаємодії. Принципи взаємодії.	-/-
	<i>Ресурсне забезпечення інклюзивного освітнього простору.</i> Стратегічний план розвитку інклюзивної освіти. Програми, проекти «доступної освіти». Проекти, конкурси, контракти, гранти як форми ресурсного забезпечення.	2/-
	Усього:	18/4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем	Кількість год.д/з
1	2	3

Тема 1. Соціальна ексклюзія як актуальна проблема в інклюзивному закладі.		
1.	<i>Теоретичні основи соціальної ексклюзії.</i> Розробити сценарій методичного семінару з проблеми ексклюзії в освітньому середовищі.	5/5
2.	<i>Превенція соціальної ексклюзії в закладах освіти.</i> Опрацювати (тезисно) I розділ «Теоретичні засади дослідження проблеми соціальної ексклюзії» з магістерської роботи Д. Салюка «Соціально-педагогічна профілактика ексклюзії в умовах загальноосвітньої школи». Сформулювати основні положення роботи.	6/6
Тема 2. Модель інклюзивної освіти як оптимум європейських та вітчизняних традицій.		
1.	<i>Інклюзивна освіта в Європі: досвід та проблеми</i> Обґрунтувати значення компонентів інклюзивного освітнього середовища в його розвитку. Підготуватися до засідання круглого столу.	7/7
2.	<i>Інклюзія в сучасному освітньому просторі.</i> Законспектувати основні положення I розділу підручника З.М. Шевців «Основи інклюзивної педагогіки» – К., 2016. С.14-26. Підготуватися до дискусії	8/6
Тема 3. Соціальна інтеграція осіб-інклюзантів.		
1.	<i>Модель інклюзивного освітнього простору.</i> Скласти схему соціальної адаптації осіб-інклюзантів до освітнього закладу, умов навчання та відпочинку (заклад – на вибір).	3/5
2.	<i>Форми підтримки інклюзивного освітнього простору.</i> Законспектувати тему: «Служба раннього втручання...» за посібником Г.Ю. Кравченко «Інклюзивна освіта в ДНЗ». – Х., 2014. С. 18 – 23.	6/6
Тема 4. Актуальні проблеми розвитку інклюзивного середовища		
	<i>Розвиток соціально-стійкого простору неперервної інклюзивної освіти.</i> Написати есе на тему: «Реалізація принципу <i>life-long learning</i> – навчання впродовж життя», відобразивши міжнародний та вітчизняний досвід, власну позицію.	5/5
	<i>Науково-методичний супровід персоналу інклюзивного закладу.</i> Поділившись на 2-3 групи, підібрати тему для розробки її методом модерації.	6/8
Тема 5. Професійна підготовка педагога до роботи в умовах переходу до інклюзивної освіти.		
	<i>Формування професійних якостей майбутніх педагогів.</i> Підготувати реферат даної тематики; джерела підібрати самостійно.	7/7

	Тьютор інклюзивного освітнього закладу. Опрацювати лист МОН України «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя») від 25.09.12р. (конспект).	4/6
Тема 6. Технології формування професійно-комунікативної культури педагога.		
	Тьютор інклюзивного освітнього закладу. Опрацювати лист МОН України «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя») від 25.09.12р. (конспект).	7/7
	Інтерактивні технології як спосіб сучасної педагогічної взаємодії. Міні-лекція на тему: Інформаційно-комунікативні технології в інклюзивному освітньому процесі.	6/6
Тема 7. Сутність і технологія педагогічного проектування.		
	Педагогічне проектування. Актуалізувати суть кейс-методу; визначити можливість його використання в педагогічному проектування (тезисно, схематично).	7/7
	Функція моніторингу якості інклюзивних послуг. Розробити дорожню карту розвитку безбар'єрного середовища інклюзивного освітнього закладу (дитячий садок, школа, ВНЗ) – малогрупова форма роботи.	6/8
Тема 8. Організація мережевої взаємодії інклюзивної практики.		
	Конструктивна взаємодія як чинник успіху інклюзивної освіти. Скласти схему мережевої взаємодії в розвитку інклюзивної освіти (закладу дошкільної, середньої або вищої освіти).	7/7
	Ресурсне забезпечення інклюзивного освітнього простору. Законспектувати зміст «Положення про інклюзивно-ресурсний центр» від 12.07.17р. № 545 щодо завдань, організації надання психолого-педагогічної допомоги дитині з особливими освітніми потребами.	8/8
	Усього:	84/110

8. Індивідуальна робота студентів

Тема: Теоретичні основи соціальної ексклюзії.

Підібрати творчі завдання за темою методичного семінару: кросворди, схематичні завдання («скласти...», «упорядкувати терміни, дії...» тощо).

Тема: Превенція соціальної ексклюзії в закладах освіти.

Опрацювати (тезисно) II розділ магістерської роботи Д. Салюка «Соціально-педагогічна профілактика ексклюзії в умовах загальноосвітньої школи». Сформулювати значення та ефективність профілактики соціального відчуження.

Тема: Інклюзія в сучасному освітньому просторі.

Скласти перелік компетенцій, якими має володіти педагог інклюзивного закладу: основні та допоміжні. Підготуватися до дискусії.

Тема: Підсистеми інклюзивної освіти.

Підготуватися до засідання круглого столу (за всіма правилами) на тему: Підсистеми інклюзивної освіти: їх роль у розвитку інклюзивної освіти.

Тема: Модель інклюзивного освітнього простору.

Змістове наповнення схеми соціальної адаптації осіб-інклюзантів до освітнього закладу, умов навчання та відпочинку.

Тема: Форми підтримки інклюзивного освітнього простору.

Підготувати презентацію на тему: «Служби раннього втручання» за різними науково-методичними джерелами, самостійно підібраними.

Тема. Розвиток соціально-стійкого простору неперервної інклюзивної освіти.

Моделювання професійних дій педагога (асистента) в роботі з: дітьми з особливими потребами; девіантами; соціальними ексклюзантами (3 підгрупи).

Тема. Науково-методичний супровід персоналу інклюзивного закладу.

Розробити посадову інструкцію фахівця, який веде психолого-педагогічний супровід інклюзивного процесу (заклад дошкільної, середньої або вищої освіти).

Тема. Формування професійних якостей майбутніх педагогів.

Розробити схему впровадження дистанційного навчання в школі.

Тема. Тьютор інклюзивного освітнього закладу.

Написати есе на тему: «Я – тьютор дитини з особливими освітніми потребами» (нозологію – обрати самостійно).

Тема. Педагогічні технології навчання.

Реалізація сценарію роботи педагогічної майстерні; підготовка висновків, статті до ресурсу «Університетське Слово».

Тема. Інтерактивні технології як спосіб сучасної педагогічної взаємодії.

Підготувати презентацію на тему: Інформаційно-комунікативні технології в інклюзивному освітньому процесі.

Тема. Педагогічне проектування.

Використовуючи кейс-метод, визначити проектні ресурси учасників діалогу.

Тема. Функція моніторингу якості інклюзивних послуг.

На основі дорожньої карти розвитку безбар'єрного середовища інклюзивного освітнього закладу (дитячий садок, школа, ЗВО) підготувати презентацію (малогрупова форма роботи).

Тема. Конструктивна взаємодія як чинник успіху інклюзивної освіти.

На основі схеми мережевої взаємодії в розвитку інклюзивної освіти (закладу дошкільної, середньої або вищої освіти) розробити мультимедійну презентацію.

Тема. Ресурсне забезпечення інклюзивного освітнього простору.

Інфо-повідомлення: Що є дієвим ресурсом розвитку інклюзивного освітнього простору для Вашого закладу (дошкільної, середньої або вищої освіти)?

9. Методи навчання

Словесні: проблемний виклад лекції, бесіда, дискусія, проблемний полілог, мозковий штурм тощо

Наочні: спостереження, навчальна презентація, навчальні фільми, реклама тощо

Практичні: проблемні ситуації, метод моделювання, рольова гра, ділова гра тощо

10. Засоби діагностики успішності навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														Серед не арифм. за по- точну роботу	Підсу м ковий тест, (екза мен)	Сум а
Т 1		Т 2		Т 3		Т 4		Т 5		Т 6		Т 7-8				
1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	50	50	100
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25			

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних та індивідуальних робіт. За вивчення кожної теми максимально нараховується 25 балів, з них: 5 бал. – усна відповідь, по 5 бал. за самостійну та ІНДЗ, 10 бал – тест.

Критерії оцінювання семінарського заняття (усна відповідь)

«5» бали – повно, змістовно, з посиланням на наукові джерела, цитування авторів, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, повна відповідь на уточнюючі питання, часткова опора на конспект.

«4» бали – достатньо повно, з посиланням на наукові джерела, відповідність темі та плану, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, об'ємна відповідь на додаткові питання, часткова опора на конспект.

«3» бали – неповне розкриття змісту питання, неповна або негрунтовна відповідь на додаткові питання, допущені незначні помилки під час відповіді, опора на конспект.

«2» бали – часткове розкриття програмного питання, слабке знання базових понять і показників, неповна або відсутня відповідь на додаткові питання, читання з конспекта.

«1» бал – підготовлено письмовий фіксований виступ без усної доповіді.

На занятті заохочується активність здобувачів, участь в обговоренні питань. Висока активність на семінарському занятті (від 3 і більше змістовних доповнень) оцінюється від 1 до 3 балів; середня активність – (доповнення не повні, часткове повторення попереднього доповідача) від 1 до 2 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання. У складі письмової роботи міститься одне теоретичне питання.

«5» бали – повна, обґрунтована відповідь на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «обґрунтуйте», «розробіть», «скласти»...).

«4» бали – недосить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «обґрунтуйте», «поясніть», «скласти»...).

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власної точки зору на питання.

– **Критерії оцінювання індивідуально-дослідних завдань**

ІНДЗ є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання, але впливає на формування фахових компетентностей здобувача. У складі письмової роботи міститься одне завдання.

«5» бали – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, обґрунтована власна точка зору (алгоритм вирішення проблемних ситуацій, розробка плану дій, пакету заходів, моделювання..).

«4» бали – недосить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання дослідного та творчого характеру (алгоритм вирішення проблемних ситуацій, розробка плану дій, пакету заходів, моделювання..).

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу; недостатно змістовного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власного бачення вирішення завдань.

Оцінювання виконання тестових завдань

Тестові завдання до кожної теми нараховують 10 питань. Кожна правильна відповідь (за ключем) оцінюється в 1 бал. Максимальна сума балів за тест – 10.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма і терміни семестрового контролю з дисципліни для денної та заочної форми навчання визначаються робочим навчальним планом спеціальності, розкладом сесії і включають проведення екзамену.

Семестровий контроль проводиться у формі усного опитування (за програмою екзамену, розробленою для екзамену з цієї дисципліни). Викладачем формуються білети, здобувач тягне білет, письмово формує відповіді на питання до білету і в ході усної співбесіди дає відповіді. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій та навчальній програмах.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен 50 балів.

Таблиця 2

Критерії оцінювання (усних відповідей)

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» 40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
«Добре» 15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання

	висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до змісту питань.
«Задовільно» 1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА

За підсумками вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів¹ – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	
90-100	A	відмінно	
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D	задовільно	
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс

2. Навчальні мультимедійні презентації
3. Навчальні фільми

13. Рекомендована література

Базова

1. Європейська політика і соціальне партнерство в ЄС: довідник / Н.Г. Діденко, І.Я. Тодоров, О.Р. Чугріна, О.К. Міхеєва / за заг. ред. Н.Г. Діденко. – Донецьк: ДонДУУ, 2012. – 150 с.
2. Захарова Н. М., Салюк Д.А. Соціальна ексклюзія в контексті полікультурної освіти. Полікультурна освіта в Україні: історія, сучасність, перспективи // збірник наукових праць/ БДПУ: укладач Гуренко О.І. – Донецьк: Ландон-XXI, 2013. – 216 с. С.53-59.
3. Захарова Н. М. Соціальна ексклюзія та інклюзія в контексті сучасних освітніх інновацій. Теоретичні та практичні засади соціалізації людей похилого віку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18-19 травня 2017 р. – Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. – 216 с. С. 26 - 31.
4. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: словник-госарій / Кадемія М.Ю., М.М. Козяр, Т.Є. Рак. Львів: «СПОЛОМ», 2011. 327 с.
5. Колупаєва А.А. Програма курсу «Основи інклюзивної освіти» для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (спеціаліста, магістра педагогічного спрямування). – К.: «А.С.К.», 2012. – 31 с.
6. Постанова КМ України «Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15.07.2011 р. № 872.
7. Лист МОН України «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 18.05.2012 р. № 1/9-384.
8. Лист МОН України «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя» від 25.09.2012 р. № 1/9-675.
9. Положення про інклюзивно-ресурсний центр від 12.07.2017 р. № 545.,0,
10. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник /З.М. Шевців – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 248 с.

Допоміжна

1. Захарова Н. М. Інклюзивна освіта як альтернатива соціального виключення //Професійна підготовка студентів соціально-педагогічної сфери – освітня складова суспільного розвитку // Матеріали науково-практичної конференції (дистанційної) К.: 2014. – 120 с. С. 30-31.
2. Инклюзивное образование : проблемы и перспективы : сборник научных трудов по материалам международной научно-практической конференции «Сетевое взаимодействие университетов с социальными партнерами в области инклюзивного образования : международный и региональный аспект» (Великий Новгород, 19-21 мая 2014 года) / сост. Е.В. Иванов; НовГУ им. Ярослава Мудрого. – Великий Новгород, 2014. – 448 с.
3. Канадсько-український проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»,2011 / www.education-inclusive.com www.ussf.kiev.ua

4. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, яких та стаціонарних установах / Браун А., Боурн А.; пер. з англ. Т.Семігіної. – К.: Унів.вид-во «Пульсари», 2003. – С. 173.

14. Інформаційні ресурси

Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>

сайт БДПУ <http://bdpu.org>

медіатека ІСПКО.....